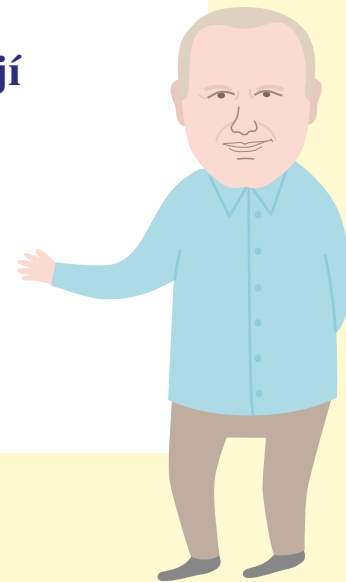

Společně ve společném vzdělávání

Jak asistent pedagoga a učitel pomáhají dětem s PAS a ADHD ve společném vzdělávání?

Text: dětský a dorostový psycholog a psychoterapeut
Mgr. Přemysl Mikoláš

Předmluva

Vážení rodiče, vážené kolegyně a vážení kolegové, veškeré zde uvedené názory vycházejí z mé desetileté praxe psychologa speciálně pedagogického centra pro klienty s poruchami autistického spektra a vadami řeči v Ostravě – Zábřehu. Jsou získané z rozhovorů s žáky/děťmi, rodiči, učiteli a řediteli. Nejedná se o žádné poučky publikované v zákonech, vyhláškách či metodikách. Jsou to lidská doporučení směřující k vzájemné úctě a podpoře sebeúcty zúčastněných.

Mgr. Přemysl Mikoláš, dětský a dorostový psycholog a psychoterapeut

S Kráčejí Želvou

- **Základní podmínkou inkluze je, aby ředitel školy pedagogickému sboru transparentně sdělil, že podporuje proces společného vzdělávání.** V mém jazyce řečeno, že dítě přijmou („adoptují“) do svých srdcí takové, jaké je.
- Škola, z mého úhlu pohledu, není jen místem výchovně-vzdělávacím, ale je také sociální rodinou, do které vstupuje dítě s neurovývojovou odchylkou a svými vztahy vytváří novou tvář celé školy.
- Každá škola, coby sociální rodina, je jedinečná a neopakovatelná. Má svá specifika a potřeby. Vedení školy spolu s pedagogy a dalšími zaměstnanci školy definuje oblasti, kde škola potřebuje zcela konkrétní podporu při společném vzdělávání.

- Škola je prostorem pro výchovu a vzdělávání, ale je také sociální rodinou, do které vstupuje dítě se specifickými potřebami.
- Podmínkou dobré inkluze, resp. přijetí dítěte, je, aby učitel a asistent pedagoga měli dítě rádi, chtěli mu porozumět a respektovali jeho jinakost (neurodiverzitu).
- **Jedním členem sociální rodiny je asistent pedagoga.** Je to člověk, který dítě s neurovývojovou odchylkou **DOPROVÁZÍ** během povinné školní docházky.
- Je důležité, aby v prostředí školy pro přijímané dítě existovala osoba, která ve chvílích subjektivně prožívaného **distresu** /„negativní“ stres/, přetížení a **eustresu** /„pozitivní“ stres/ dítěti poskytne podporu a bezpečí. A touto osobou by měl být právě **asistent pedagoga**.
- Stejně tak je důležité, aby v prostředí školy pro přijímané dítě existovalo **bezpečné místo**, kam může jít ve chvíli přetížení nebo akutního distresu.

Nejdůležitější a nejsilnější článek dobré inkluze je asistent pedagoga

- Asistent pedagoga je žákovi přidělen na určitý počet hodin, někdy na celé vyučování. Je přidělenému dítěti především oporou a průvodcem světem plným podnětů a sociálních nástrah, kterým dítě s PAS a často ani dítě s ADD/ADHD nerozumí. Je však nápomocen i jeho spolužákům, kteří mají ve třídě plán pedagogické podpory – žákům, kteří nemají zdravotní znevýhodnění, ale třeba pracují pomalejším tempem, jsou emočně přecitlivělí, mluví cizím jazykem, ale i dětem s nadáním.
- Již z názvu vyplývá, že je to **ASISTENT PEDAGOGA**, nikoli žáka. Pokud to vysloveně není třeba (to určuje PPP nebo SPC), rozhodně by neměl vedle přijímaného žáka „sedět“. Taková bezprostřední blízkost asistenta pedagoga mnohdy vede ke stigmatizaci žáka v třídním kolektivu.

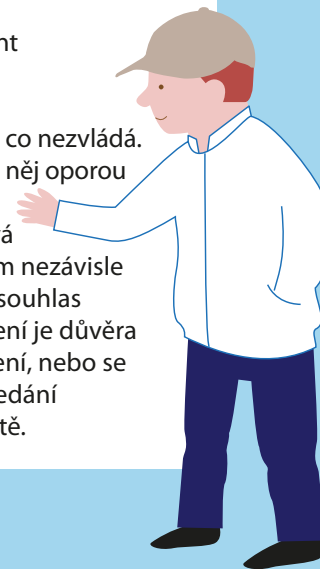
Proč je důležitý asistent pedagoga u dětí se specifickými potřebami?

- Jedním z příznaků PAS a ADHD jsou poruchy emocí. Asistent pedagoga se u konkrétního dítěte naučí odhadnout, kdy už potřebuje „vypnout“ a vyběhat se na chodbě nebo naopak být sám na tichém místě, kde se zklidní, nebo kdy stačí třeba jen změnit činnost na zajímavější nebo oblíbenější.
- Každý asistent musí vědět, jaké těžkosti provází dítě, které má na starosti, **a jak mu pomoci, a stejně tak musí znát i jeho silné stránky** (zájmy, koníčky,...) a způsob myšlení, aby dokázal předcházet stresovému chování a uměl dítě uklidnit. V tom mu pomůže rodič, který své dítě dobře zná.
- **Především děti s PAS špatně snáší změny.** Asistent pedagoga žáka dopředu připraví na to, že dojde ke změně a vysvětlí ji. Pokud je nečekaná, situaci ošetří tak, aby žák změnu pochopil a psychicky ustál.
- Asistent pedagoga usměrňuje chování žáka se specifickými potřebami, **předchází jeho psychickému přetížení, a pokud k němu přesto dojde, směřuje dítě ke zklidnění a přitom nezapomíná na péči o sebe sama.** Také rozpozná, kdy dítě vrátit k výuce.
- Pomáhá dítěti se zvládnutím hypoaktivní či naopak hyperaktivní poruchy pozornosti, specifických poruch učení, sociálních interakcí, s učením a socializací ve třídě/škole.

K tomu, aby byl asistent pedagoga schopen přijímané dítě doprovázet, je nutné:

- Přijmout dítě a jeho rodinu takovou, jaká je.
- Mít na paměti, že rodiče dítě vychovávají, jak nejlépe umí.
- Uvědomit si, že neexistuje návod na dokonalé rodičovství, stejně jako návod na dokonalého asistenta pedagoga.
- Přijmout nejen dítě samotné, ale přijímat ho i s jeho vztahy, které asistent navazuje spolu s inkluzivním žákem, jehož dostává do péče na základě souhlasu **s doprovázením**.
 - **Doprovázení** dítěte není pouhé dozorování a připomínání toho, co nezvládá. Asistent je dítěti ochráncem a bezpečnou osobou ve třídě, je pro něj oporou při porozumění vyučované látce, událostem v prostředí školy a při bezpečném navazování vztahů s jinými dětmi. Pojmenovává dítěti jeho silné stránky a zároveň podporuje jeho talent a zájem nezávisle na ostatních dětech. Rozhodnutím pracovat na pozici AP dává souhlas s těmito požadavky na doprovázení. Podmínkou pro doprovázení je důvěra dítěte a rodičů v osobu asistenta pedagoga. Pokud tomu tak není, nebo se důvěra vytratila, je nutné změnit asistenta. Vždy je to proces hledání a spolupráce mezi všemi zúčastněnými, kdy především jde o dítě.

Pokud má asistent pedagoga dítěti pomoci, musí znát spouštěče stresového chování a vědět, jak dítě uklidnit.

- U dětí s jiným neurovývojovým bytím a myšlením je žádoucí se zamýšlet, co způsobuje distres/eustres, vycházet z pozorování pedagogů i asistentů, z rozhovorů s pečujícími, ale také se zeptat dítěte a, když bude souhlasit, aktivně jej do procesu zapojit.
- U dětí s PAS a ADHD musíme mít na paměti také nepohodu způsobenou smyslovým přetížením (hluk, světlo, pachy...).
- Tyto děti jsou rychle unavitelné nebo naopak při přetížení vykazují zvýšenou aktivitu.
- Důvodem nepřiměřených emočních reakcí často bývá nedorozumění vyplývající z nepochopení nebo špatného pochopení pokynů. Zejména děti na autistickém spektru nerozumí ironii, idiomům, ustáleným rčením atd. a mohou je chápat doslovně.
- Rodič musí s vedením školy vykomunikovat, aby dítě mělo ve škole bezpečné místo a v době aktuálního distresu mělo klid.
- Je potřeba znát slova, která spouští nepřiměřenou reakci u dětí i rodičů.
Vyvarovat se rad typu: soustřed' se, snaž se, uklidni se apod.

Pokud má učitel a asistent pedagoga dítěti pomoci, je potřeba:

- Vnímat dítě prostřednictvím jeho silných stránek. Hledat to, co dítě umí, nabízet mu motivaci, ale také počkat na jeho iniciativy a reagovat na ně. Rozšiřovat jeho základní zájem/zájmy o další možnosti rozvíjení.
- Nepřemýšlet o dítěti pouze prostřednictvím diagnostických kritérií pro tu či onu neurovývojovou odchylku, ale vnímat jej jako jedinečnou osobnost.

Mnohdy nás mile překvapí, co všechno tyto děti umí, jak jsou citlivé, jaké detaily vnímají, jaká objeví originální řešení apod. Nenastavujme jim limity kvůli jejich diagnóze.

Když se projevy dítěte zhorší:

Je na čase, aby se dospělý (rodič, učitel...) ptal, co je špatně. **Ne u dítěte, ale u něho samotného. Motivuj ho dostatečně tím, co mu nabízím? Říkám to srozumitelně?** Zapojuji při svém výkladu smysly dětí, nebo jen chci, aby byly kalkulačkou, čtečkou nebo papouškem?

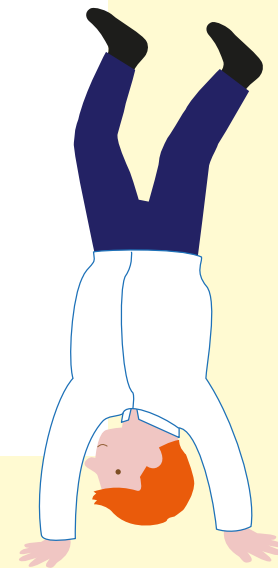
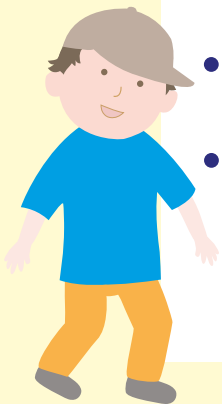
**JE POTŘEBA ZNÁT SLOVA,
KTERÁ U DĚTÍ SPOUŠTÍ
NEPŘIMĚŘENOU REAKCI,
A NEPOUŽÍVAT JE:**

soustřed' se,
uklidni se, snaž se,
kdyby si jen trochu chtěl,
tak bys to zvládl...

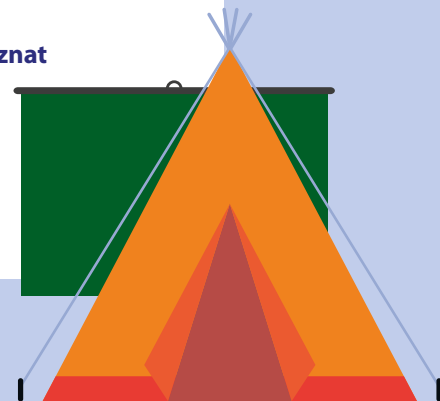
Pokud má být asistent pedagoga ve své profesi dobrý:

- Je důležité, aby věděl, kde se ve svém duševním stavu nachází, co se s ním děje. Musí být na dítě mentálně připraven: průběžně si ujasňovat, co od sebe očekává ve vztahu s dítětem a jeho rodiči.
- Asistent pedagoga má vědět i o svých slabostech, nedostacích, deficitech. Chyby a jejich následné uvědomění mu pomáhají růst.
- Vše musí probíhat v těsné spolupráci s dobře informovaným pedagogem, který je seznámen s diagnózou a dalšími specifickými potřebami všech dětí ve třídě.
- Oba úzce spolupracují, aby napomáhali přijímaným dětem k dobrému zapojení se do kolektivu, aby měly kamarády a aby je spolužáci přijali.

Přijímané dítě s PAS a ADHD musí mít ve škole bezpečné místo

- Rodič musí s vedením školy vykomunikovat, aby dítě mělo ve škole bezpečné místo kde bude mít v době aktuálního distresu klid. Dítě musí vědět, že toho nesmí využívat k vyhýbání se povinnostem a zadaným úkolům.
- Po odeznění distresu, pokud to stav dítěte dovolí, se vrátí do růstového prostředí – třídy.
- Asistent pedagoga v případě distresu odvádí dítě na bezpečné místo a zůstává tam s ním. Pro dítě to má zásadní význam – prohlubuje se jeho specifický vztah s asistentem v roli ochránce.
- **Asistent pedagoga musí být školen, aby byl schopen rozpoznat a předcházet těmto krizovým stavům.** Pedagogický sbor a rodiče žaka by si měli uvědomovat náročnost situací, které musí řešit, a cenit si jej.

Komunikace: pedagog – asistent pedagoga – rodič

- Pedagogové, včetně asistentů, potřebují vědět, jak je pečující osoba (rodič) podpoří v doprovázení svého dítěte. Pedagogové musí sdělit svá očekávání od pečujících. Je třeba respektovat zvláštnosti dynamiky školního roku. Jiné jsou požadavky na žáka v září a jiné v prosinci či lednu.
- K denní komunikaci slouží na prvním stupni tzv. komunikační sešit, který putuje mezi rodičem a asistentem v aktovce dítěte. Od druhého stupně se používá e-mailová komunikace z důvodu citlivosti informací v období puberty. **Komunikace asistenta pedagoga s rodičem patří k jeho profesi.**
 - Rovněž jsou důležité pravidelné schůzky (jednou až dvakrát za měsíc) za přítomnosti pedagoga, asistenta pedagoga a rodiče.
 - Větší problém asistent pedagoga nebo učitel konzultují s rodičem po telefonu, případně osobně v odpoledních hodinách i mimo pracovní dobu.
- Rodič by se měl vyhnout pocitu, že má zodpovědnost za to, že dítě mělo ve škole nepřiměřené emoční chování, respektive distres.
- **Pečující osoba (rodič) spolu s pečujícími osobami (učitel a asistent pedagoga) za aktivní účasti příslušného dítěte vyhodnocují cíle, které si stanovili.**

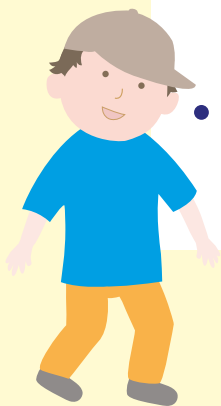
Komunikační sešit

- Přes tzv. komunikační sešit je asistent pedagoga v kontaktu s rodičem přijímaného dítěte. S pomocí motivačního systému a denních záznamů úspěchů společně vedou dítě ke zvládnutí školy a zapojení se do kolektivu i do výuky.
- Do komunikačního sešitu se denně zaznamenávají informace jako zvládnuté úkoly, chování, zda nastal distres, jak probíhal a co ho vyvolalo.
- Rodič zase naopak do komunikačního sešitu zapíše, co s dítětem probral ze zápisků z komunikačního sešitu, jaký úkol dítě udělalo, jak mu to šlo či nešlo. V případě, že se událo něco závažného, co by mohlo ovlivnit další den ve škole, informuje o tom asistenta pedagoga. Rovněž pokud se něco přihodí v noci nebo ráno před odchodem do školy, rodič i na toto v sešitě nebo textovkou upozorní AP. Nemusí to být vždy pouze negativní. I to, že dítě prožilo něco příjemného (např. oslavu), zažilo zajímavý výlet atd., to vše u něj může vyvolat nepřiměřené pozitivní emoce i další den ve škole a asistent pedagoga by o tom měl být informován.
- Komunikační sešit není kniha přání a stížností na dítě, ani úkolníček pro rodiče.

Přijetí dítěte s PAS nebo ADHD nelze realizovat bez podpory spolužáků

- Spolužáci potřebují vědět, jak „být“ se svým kamarádem. Žádné dítě nechce být samo, nechce být zbytečným, ani to s neurovývojovým opožděním.
- Asistent pedagoga spolu s učitelem třídě vysvětluje, proč děti s PAS a ADHD někdy reagují jinak než ostatní děti. Je nutné cíleně se třídou pracovat na respektu a pochopení jinakosti, nikoliv pouze pochopení „Pepíka s jinakostí“.
- **Asistent pedagoga působí výchovně také na spolužáky.** Vysvětluje jim, proč děti s „jinakostí“ či specifickými potřebami někdy reagují jinak než ostatní děti a že nejsou zlé nebo „nevychované“. Informováním o jinakostech se předchází konfliktům ve třídě, a pokud nějaké vzniknou, asistent, ve spolupráci s učitelem, je adekvátně řeší.
- Je nutné spolužáky zcela pravdivě a srozumitelně vzhledem k věku informovat a otevřeně je zapojit do pomoci integrovanému spolužákovi. I děti na základních školách chtějí pomoci druhým, ale neví, jak na to.

Nesrovnávejte a učte děti nesrovnávat

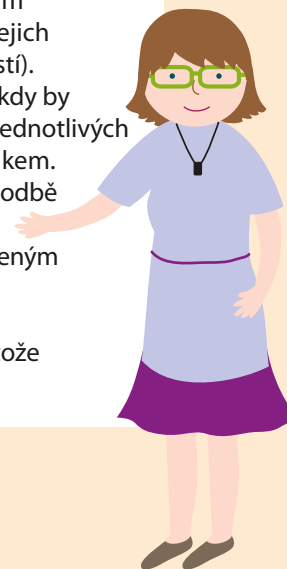
- Na prvním stupni informujte spolužáky o neurovývojové jinakosti dětí v přiměřené míře.
- Jedním z poslání základních škol je kultivace vztahů. Záleží na osobní statečnosti třídního učitele, nakolik se bude věnovat vztahům a nakolik naplnění osnov. Bez vztahů není kázně.
- Je nutné, aby nedošlo pouze k „fyzické inkluzi“, ale aby ostatní děti dostaly informace o tom, jak „být“ s kamarádem, který má jiný způsob myšlení a bytí.
- **Nesrovnávejte děti s PAS a ADHD s jinými dětmi.** Nesrovnávejte je ani s těmi, kteří mají stejnou „nálepku“. Diagnóza je určitým vodítkem, ale každý člověk je specifický a např. autismus má mnoho forem.
- U dítěte s tělesným postižením dospělý i dítě většinou ví, co má dělat, jak pomoci.

Autismus a ADHD nejsou vidět, přesto tyto děti potřebují pomoc a respekt stejně jako ti, u kterých je na první pohled vidět, že máme pomoci a co v konkrétní situaci udělat.

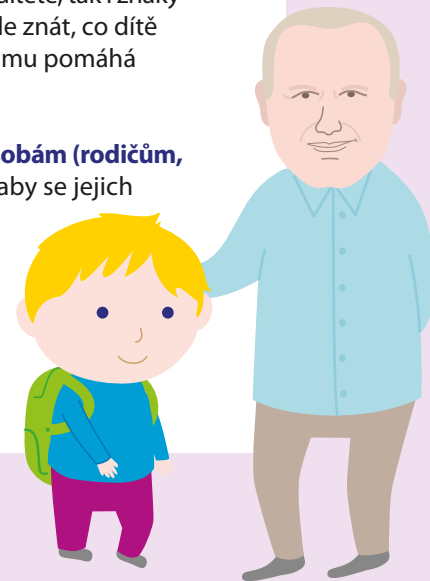
Asistent pedagoga neztrácí svou roli ani se zazvoněním

- Pro přijímané děti je blízkost AP důležitá hlavně o přestávce, jelikož nemají příliš rozvinuté sociální dovednosti a situace o přestávkách u nich vyvolávají stresové chování a neadekvátní reakce.
- Právě o přestávce musí asistent pedagoga předcházet konfliktům vycházejícím z absence sociálních dovedností u dětí s PAS a ADHD a vhodně podporovat jejich začlenění do kolektivu např. nabídkou společných aktivit (her či jiných činností).
- Asistent pedagoga má být nápomocen „svému“ žákovi na spektru ve chvílích, kdy by mohl být frustrovaný z toho, že se mu nedaří zapojit do přestávkových aktivit jednotlivých skupinek ve třídě. Neznamená to ale, že by dítě mělo mít asistenta tzv. za zadkem.
- U prvostupňových by měl být přítomný ve třídě, u druhostupňových dětí na chodbě poblíž třídy a být připraven, pokud bude dítě potřebovat podpořit. Dítě se může cítit o přestávce ztracené nebo naopak přepjaté mnohými podněty, zvýšeným hlukem, velkým počtem dětí, které se na malém prostoru pohybují, strkají do sebe atd.
- Je potřeba, aby si AP vykomunikoval s pedagogem, kdy bude mít pauzu, protože během školních přestávek musí být poblíž dítěte nebo třídy.

Prevence problémového, respektive stresového chování, je prioritou spolupráce všech zaměstnanců školy, spolužáků a zákonných zástupců.

- Žádné chování „problémové“ ani „neproblémové“ se neděje náhodou. Pečující osoby (maminky, tatínci) sdělují pečující organizaci (škola) jak silné stránky dítěte, tak i znaky distresu, který může směřovat ke stresovému chování. Musí také ale znát, co dítě prožívá při eustresu, kdy se objevuje, jak při něm dítě reaguje a co mu pomáhá zklidnit se.
- **Pečující osoby (pedagogičtí pracovníci) naslouchají pečujícím osobám (rodičům, příp. náhradním rodičům),** protože vynaložili nesmírnou energii, aby se jejich děti mohly vzdělávat na běžné základní škole.
- **Rodiče potřebují vědět, že jejich dítě je v prostředí školy přijímané** takové, jaké je, že ho tam mají rádi a budou o něj pečovat.

Pojem „problémové chování“

Pojmy problémové chování a agresivní chování u dětí s poruchou autistického spektra a ADHD osobně nahrazuji slovním spojením **stresové chování**.

Stresové chování vyplývá ze 7 základních zdrojů:

1. **Dítě přesně neví, co se po něm chce.**
2. **Pro dítě přestane být okolí předvídatelné.**
3. **Dítě si neumí vykomunikovat své potřeby.**
4. **Ztratí nebo se změní jeho vztahová osoba.**
5. **Dítě se ve škole nudí.**
6. **Je smyslově přetíženo podněty, které učitel, asistent pedagoga či jiní žáci nemusí vnímat.**
7. **Prožívá osamělost, kterou neumí řešit, protože prožívá úzkost spojenou se zapojením se do kolektivu.**

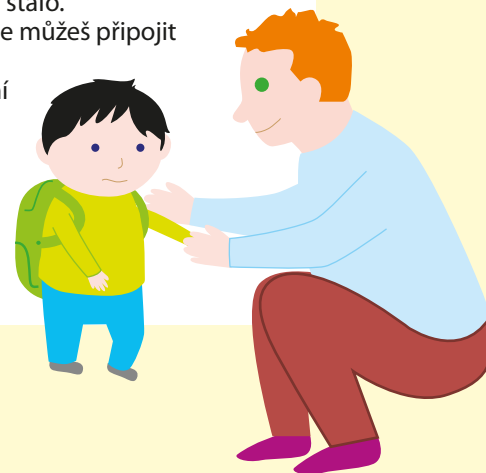
Aby mohlo být společné vzdělávání úspěšné, je třeba pedagogický personál podporovat.

- Učitelé, kteří mají ve třídě integrované dítě, potřebují pocítit podporu od vedení školy i rodičů, potřebují zažívat emocionální podporu, vzájemnou komunikaci a spolupráci, supervizní pomoc, praktické workshopy,... Stejně jako asistenti pedagoga.
- Pedagogické pracovníky je nutné vybavit odpovídajícími znalostmi od erudovaných profesionálů, kteří prokazatelně mají praktické zkušenosti z poradenské a terapeutické práce (včetně skupinové) s dětmi a jejich rodinami.
- Ve školách je potřeba supervize pro pedagogy, kteří mají ve třídě dítě s jiným způsobem bytí a myšlení.
- **Prosím školy, aby se nebály předsudků spojených s dětmi s neurodiverzitou a chlubil se kvalitou podpory, kterou jim poskytují.**
- **Je otázkou osobní statečnosti každého pedagoga a morální povinností společnosti podpořit snahu rodiče dítěte s neurovývojovým odchýlením či neurodiverzitou v jeho snaze dát dítěti vzdělání, dát mu šanci.**

Věty, které říkají svým svěřeným dětem asistentky pedagoga

- Jsem tady pro tebe, spolu to zvládneme.
- Vidím, že ti to jde, mám velkou radost.
- Zdá se mi, že jsi neklidný. Půjdeme se proběhnout a pak si odpočineme, chceš?
- Když nebudeš vědět, co máš dělat, přijď za mnou, pomůžu ti.
- Když ti bude smutno, můžeš za mnou kdykoliv přijít.
- Neboj, domluvím s paní učitelkou jen tři příklady, to určitě zvládneš a potom si půjdeme spolu chvilku hrát se stavebnicí nebo se zklidnit do tvého relaxačního koutku.
- Chápu, že tě chování Jirky rozzlobilo, půjdeme se uklidnit a potom spolu vymyslíme, co s tím dělat.
- Já vím, neudělal/a jsi to schválně, vysvětlím paní učitelce, co se stalo.
- Připadá mi, že nerozumíš, chceš to ještě jednou ukázat? Potom se můžeš připojit k ostatním.
- Když nebudeš vědět, jak to spolužáci myslí, dáme si toto znamení a já ti to stranou vysvětlím.
- Hezky se nachystej na hodinu, budu se dívat, jestli to zvládneš.
- Když tě někdo bude zlobit, přijď mi to říct a spolu vymyslíme, jak se bránit.
- Jo, vedeš si dobře, jen tak dál.
- Neboj se, každý má občas strach z nových věcí, i já, ale spolu to určitě zvládneme, vím, že se ti daří a bude dařit.

Společné vzdělávání neboli doprovázení je týmová práce. Ten, kdo pro ni nemá předpoklady, těžko bude přínosem pro úspěšnou psychickou inkluzi žáka. V tomto procesu se vzájemně doprovází učitel a asistent, oba pak jsou supervidováni odborníky. Důležitý je také úzký kontakt s rodiči, vzájemné porozumění a předávání zkušeností. Rodiče toho vědí o svém dítěti nejvíc a mohou tak obohatit všechny zúčastněné.

Eustres: jedná se o mírně intenzivní, stimulující a mobilizující stres. Laicky řečeno pozitivní stres. Zátěž tedy vyvěrá z pozitivních zážitků – např. blížící se Vánoce, prázdniny, velká školní soutěž aj.

Distres: jedná se o intenzivně prožívaný a na organismus negativně působící stres, který jedince zatěžuje a handicapuje. Podstatné u obou stresů je, že situace působí zátěžově.

Neurovývojová odchylka: porucha typická neurovývojovým opožděním s odchylkami ve vývoji centrální nervové soustavy a porušenou regulací na úrovni neurotransmiterových systémů (noradrenergního a dopaminergního). Tím jsou pak ovlivněny všechny kognitivní funkce.

Neurodiverzní kultura: cokoliv jiného co neurotypická (tzv. normální) populace považuje za jinakost v myšlení, chování, bytí. Tato jinakost neubližuje druhému člověku, zvířeti, rostlinám nebo nevede k rozbíjení věcí.

Sociální nástraha: tak lze označit cokoliv v sociálním prostředí jedince, co může způsobit jeho distres a nepohodu. Při hodnocení sociálních nástrah vycházíme z vývojového hodnocení konkrétního jedince.

Sociální rodina: každá organizace, instituce, skupina skládající se z lidí, kam přivádíme své dítě nebo sebe sama s cílem tvoření vztahů pro přežití.

Proces společného vzdělávání: cílem je poskytnout žákům možnost vzdělávání, které vychází z respektu k jejich individuálním předpokladům a potřebám. Všichni žáci jsou pro nás stejně důležití, ale nejsou stejní. Budeme-li jednat se všemi stejně, bez ohledu na jejich specifika, budeme podporovat vytváření nerovností. Každé dítě má právo na individuální přístup a adresnou podporu.

Hyperaktivita: zvýšená činnost.

Hypoaktivita: snížená činnost.

Fyzická inkluze: žák je fyzicky přítomen ve třídě / ve škole pouze prostřednictvím svého těla, které řídí asistent pedagoga nebo vyučující. Pro spolužáky je „neviditelný“. Žák neplní roli spolužáka.

Psychická inkluze: žák je přítomen tělesně i duševně a pro spolužáky a vyučující je nedílnou součástí třídního kolektivu. Žák plní vývojovou roli spolužáka.

Inkluze nebo-li společné vzdělávání: je proces s několika fázemi. **Integrace** – prostá fyzická přítomnost žáků se SVP v běžných třídách jako opak exkluze (vyloučení).

Akceptace – žáci jsou postupně přijati učiteli, spolužáky i jejich rodiči jako plnohodnotní členové školní komunity. **Participace** – jsou vytvořeny podmínky pro aktivní účast dětí se SVP na většině školních činností. **Dosažení výsledku** (achievement) – žáci se SVP dosahují hmatatelných úspěchů učebních i vztahových. Je naprosto nezbytné, aby inkluzivní škola věnovala maximální pozornost vytváření svého obrazu směrem k veřejnosti a rodiče vnímala jako partnery společného úsilí.

Společně ve společném vzdělávání

Jak asistent pedagoga a učitel pomáhají dětem s PAS a ADHD ve společném vzdělávání?

Autor: dětský a dorostový psycholog a psychoterapeut **Mgr. Přemysl Mikoláš**

Editor e-publikace a šéfredaktor ATYP magazínu: Dagmar Edith Holá

Supervize: Michal Roškaňuk a Bc. Lucie Vilímková z Adventor, o.s. (rovněž autoři slajdu č. 15),
Mgr. Gabriela Böhmová, asistentka pedagoga Markéta Velebová (autorka slajdu č. 19 spolu
s členy facebookové skupiny Jsme asistenti pedagoga), Šárka Souchopová, Bc. Aneta Nováková,
některé termíny FB skupina Aspíci sa nudia

Jazyková korektura: Petra Buchtová a Pavel Černý

Grafický design slajdů: Jakuba Dagmar Nastulczyková

Grafické zpracování celé e-publikace: Nadia Korbářová (grafik ATYP magazínu)

Vydání: první, září 2018 (První e-publikace z nové ediční řady Nadačního fondu ATYP, přinášející
praktické rady k práci a komunikaci s dětmi s PAS a ADHD. V on-line magazínu ATYP najdete rubriku
dalších rad například od asistentů pedagoga.)

Vydal: Nadační fond ATYP, adresa: Pod Vlastním Krovem 28, Praha 8, 182 00 telefon: 723 653 129

Kontaktní osoba: Dagmar Edith Holá

E-publikace je zdarma přístupná na www.nfatyp.cz a www.auttalk.cz ve formátu pdf.

© Nadační fond ATYP, 2018

ISBN 978-80-270-4625-6

Škola a společné vzdělávání

Milí čtenáři, jako šéfredaktorka ATYP magazínu a maminka dvou synů, z nichž starší, 12letý je na spektru autismu, jsem požádala psychologa Přemysla Mikoláše o rady.

Z nich pak vzniklo několik článků do rubriky Vzdělávání v on-line ATYP magazínu.

Tyto články jsou spolu s dalšími texty s praktickými radami k inkluzi dlouhodobě nejčtenější.

Těch rad bylo ale mnohem více, proto jsme sestavili tuto e-publikaci **Společně ve společném vzdělávání**.

Pan psycholog už několik let také pořádá workshopy, na kterých školí pedagogický sbor k přijetí dítěte s PAS a ADHD. Všechny tyto jeho zkušenosti z práce s pedagogy, rodiči a dětmi s jinakostí jsou obsaženy v této e-publikaci.

V textech se rovněž promítly podněty i zkušenosti rodičů z podpůrné skupiny, kterou organizuje NF AutTalk.

Děkujeme, že čtete ATYP magazín a zajímáte se o lidi s jinakostí. Dagmar Edith Holá

Za spolupráci na e-publikaci patří velké poděkování:

Za finanční podporu děkujeme:

nadační fond avast